

UKREPI IN PREDPISI

KREDITI ZA KRITJE POSLOVNI IZGUB IN PRIMANJKLJAJEV V KMETIJSKIH ZADRUGAH

Poslovne izgube in primanjkljaji, ki so se v prejšnjih letih pojavili pri kmetijskih zadrugah, so dosegli dokaj visoke vsote. Ob koncu minulega leta so znašale skupne poslovne izgube 584.797.000, primanjkljaji pa 1.020.246.000 din. Poslovne izgube so nastale zaradi slabega poslovanja, medtem ko so primanjkljaji nasprotno bolj rezultat slabe kontrole poslovanja zadrugnega osebja in njegove nezadostne strokovne sposobnosti.

Obveznosti zadrug, ki so tako nastale, pomenijo v vsakem primeru, ne glede na vzroke teh pojavov, zanje veliko breme. Mnoge zadrug so kreditno nesposobne in ne morejo razviti svoje dejavnosti v tisti smeri in obsegu, ki ga je odredila skupnost. Glede na vlogo, ki jo morajo imeti zadrug v pospeševanju prometa s kmetijskimi pridelki, bi bila velika škoda tako za skupnost kakor za zadrug, če te, zaradi poprej na-

stalih primanjkljajev, ne bi mogle razviti svoje dejavnosti.

Zato je zvezni izvršni svet izdal odločbo, ki Narodni banki omogoča, da pod določenimi pogoji lahko kreditira zadrug, da bi pokrile primanjkljaje ali poslovne izgube, ki so nastale do 31. decembra 1954. S tem je zadrugam omogočeno, da razvijajo produktivno dejavnost. Z dobrim poslovanjem bodo lahko od dobička vrnila Narodni banki kredite, s katerimi so sanirale svoje obveznosti.

Pogoji, ki jih določa ta odločba za odobritev kredita, imajo deloma namen, da ustvarijo realno jamstvo za sprejete kredite. Po drugi strani pa so tako postavljeni, da zahtevajo splošno saniranje zadrugnega poslovanja (vplačilo članskih deležev, ažuriranje knjigovodstva) in da storijo ukrepe za zakonsko zasledovanje oseb, ki so odgovorne za primanjkljaje, ki se plačajo s temi krediti. M.

Zadrugni dom v Grošnici

Ureditev obveznosti kmetijskih zadrug

V zadnjih letih so po mnogih vaseh postavili zadrugne domove. Glavno breme so pri njihovi graditvi nosile kmetijske zadrug. Večina jih je za gradnjo zadrugnih domov uporabila in-

vesticijsko posojilo Narodne banke, nekatere so pa potrošile tudi svoja obratna sredstva. Po približnih podatkih so kmetijske zadrug za gradnjo zadrugnih domov uporabile 5,6 milijarde din investicijskih kreditov in 1,4 milijarde obratnih sredstev.

Odplačilo anuitet in obresti (obresti za investicijska posojila znašajo 2%, medtem ko znašajo obresti za obratna sredstva okrog 6%) predstavlja veliko breme tudi za gospodarsko močnejše zadrug, ki so zaradi teh obveznosti največkrat kreditno nesposobne.

Da bi se kmetijske zadrug usposobile za opravljanje nalog, ki jih imajo, sedaj v pospeševanju kmetijstva, zlasti pa prometa s kmetijskimi pridelki, so nedavno izdali predpise, ki naj bi zadrugam olajšali obveznosti, nastale ob gradnji zadrugnih domov.

Tistim zadrugam ki so do 31. decembra 1954 potrošile obrat-

na sredstva za gradnjo zadrugnih domov in ki te domove upravljajo, bodo odobrena investicijska posojila za nadomestilo obratnih sredstev.

Odplačilo teh posojil se bo začelo leto dni pozneje, ko se bila odobrena, in bo trajala deset let. Narodna banka lahko hkrati odloži zadrugam plačilo dolgov poprejšnjih investicijskih posojil za zadrugne domove, toda najdalj do 31. decembra 1956.

Ako se zadrug pogodijo s ljudskim odborom občine, da mu odstopijo pravico upravljanja zadrugnega doma, s čimer se osvobodijo vseh obveznosti, ki so v zvezi z gradnjo doma, lahko ljudski odbor občine izkoristi vse ugodnosti, ki bi jih sicer izkoristila zadruga. Toda zadruga nima pravice zahtevati vrnitev svojih investicijskih sredstev, ki jih je potrošila za gradnjo zadrugnega doma.

VPRASANJA IN ODGOVORI!

Vprašanje: Ali se lahko zemljišče, ki je na podlagi Zakona o kmetijskem zemljiškem skladu obdeljivskega premoženja in dodeljevanju zemlje kmetijskim organizacijam bilo vnešeno v kmetijski zemljiški sklad da v najem, če ni nikakršne kmetijske organizacije, ki bi prevzela to zemljišče v izkoriščanje?

Odgovor: Zemljišče, ki je na podlagi pravomočne rešitve izločeno in vnešeno v kmetijski zemljiški sklad, se prepušča v brezplačno izkoriščanje prejšnjemu lastniku vse dotlej, dokler se ne izroči v izkoriščanje kmetijski organizaciji. Če je pa v kmetijskem zemljiškem skladu zemljišče, ki ni dano v izkoriščanje kmetijskim organizacijam, niti prepuščeno v izkoriščanje prejšnjim lastnikom, niti se izkorišča za druge splošne koristne namene, ni pa možnosti za ustanovitev kmetijske organizacije, je okrajni ljudski odbor dolžan, da skrbi za obdelovanje tega zemljišča. Torej

lahko okrajni ljudski odbor odloči tudi o tem, da se tako zemljišče odda v najem, če ugotovi, da je to najsmotrnejše za zagotovitev obdelovanja tega zemljišča.

Vprašanje: Koliko traja letni dopust vojnega invalida v delovnem odnosu in, ali se in kdaj njegovo zdravljenje v toplicah vračunava v letni dopust.

Odgovor: Običajno se delavcu (uslužbencu) — vojnemu invalidu določa letni dopust v trajanju 14 do 30 dni, kar je odvisno od tega, koliko prispeva k delu, ali od drugih delovnih pogojev. Pod drugimi pogoji razumemo vrsto invalida (vojni ali invalid dela) ter se jim daje dopust, ki je daljši kakor 14 dni. Predpisi ne določajo točno števila dni, temveč se to odloča v vsakem konkretnem primeru. Na podlagi navodila o izvajanju Uredbe o plačnem letnem dopustu pa se vojnemu invalidu, ki je v delovnem razmerju v času, ko gre na zdravljenje po posebnih predpisih, s katerimi

se to vračuna v letni dopust, določa ta v trajanju 30 dni. Iz tega je očitno, da imajo delavci in uslužbenci — vojni invalidi pravico na 30 dni letnega dopusta samo takrat, kadar jih pristojna invalidska komisija pošilja na topliško ali klimatsko zdravljenje. Čas, ki ga je prebil na takem zdravljenju se vojnemu invalidu vračuna v letni dopust in gospodarska organizacija mu mora izplačati premjke za 30 dni letnega dopusta.

Vprašanje: Ali kmečka obdelovalna zadruga lahko ustanovi podružnico s pavšalnimi obračunom, to je da da poslovojni poslovalnice dogovorjeni znesek pavšalno, da bi se tako izognila stroškom knjigovodstva in revizije, kar bi precej razbremenilo zadrugo.

Odgovor: V tem primeru gre verjetno za ustanovitev prodajalne obdelovalne zadrug, katere poslovojni bi plačal zadrugi določeni znesek na račun njene udeležbe v ustvarjenem dohodku prodajalne, ne pa za pavšalni znesek obveznosti prodajalne do družbene skupnosti.

Zadruga lahko osnuje prodajalno za prodajo svojih izdelkov, menimo pa, da take prodajalne ne more prepuščati poslovojni, da jo vodi samostojno z obveznostjo, da za to daje pavšalni znesek dohodka ali dobička, ker bi tak odnos pomenil samostojno vodstvo trgovine po privatni osebi. Zadruga bi morala nadalje v svojem knjigovodstvu voditi podatke o blagu, ki ga je izročila prodajalni, o njegovih cenah in o zneskih, ki jih je prejela od prodajalne in se zato ne bi mogla izogniti stroškom knjigovodstva, niti ne bi mogla izogniti reviziji ali stroškom revizije.

SPREMEMBA IN DOPOLNITEV UREDBE O IZREDNEM DOBIČKU

Uredbo o obdavčenju izrednega dobička in znižanju lastne cene je odredila zelo ostro stališče do izrednega dobička gospodarskih organizacij. Po tej uredbi se smatra za izredni dobiček v letu 1955 sleherni znesek, ki je večji od dobička, izračunanega z uporabo lanske individualne stopnje dobička. Na skupni dohodek gospodarske organizacije je zaračunana stopnja dobička za leto 1954 in na ta način izločen redni dobiček. Ves ostali dobiček je veljal za izredni dobiček in je bil obdavčen 75% (za razliko od rednega dobička, ki je obdavčen s 50%).

Izredni dobiček ustvarjajo vsa industrijska, rudarska in gradbeniška podjetja, ki dosežejo letos višjo stopnjo dobička kakor lani. Če pa je podjetje lani imelo izgubo ali ni imelo dobička, potem se tudi najmanjši dobiček, ustvarjen letoš, obdavči s 75% kakor izredni dobiček. S tem so bila prizadeta podjetja, ki so lani poslovala z izgubo, toda ne po svoji krivdi.

Da bi se ublažil ukrep za ob-

davčenje izrednega dobička, je zvezni izvršni svet sprejel uredbo, s katero se spreminja in dopolnjuje dosedanja uredba o izrednem dobičku in znižanju lastne cene. Ta uredba določa, da se pri gospodarskih organizacijah, ki so imele lani stopnjo dobička nižjo od 5%, izjemno smatra za izredni dobiček tisti del dobička, ki je višji od zneska, katerega dobimo, če uporabimo stopnjo 5% pri skupnem dohodku gospodarske organizacije v letu 1955.

Na ta način je omogočeno podjetjem, ki so v preteklem letu poslovala brez dobička, ali so ustvarila stopnjo manjšo od 5%, da ustvarijo redni dobiček do višine 5% od skupnega dohodka. Ta uredba velja od 1. januarja 1955. Z. M.

Brez »Naše skupnosti«, glasila Predsedstva Zveznega odbora SZDL Jugoslavije, ne more biti KVALITETNEGA SODELOVANJA IN ODLOČANJA v organih družbenega upravljanja.

NAROČILNICA

Podpisani _____
kraj _____ ulica _____
pošta _____ naročan »NAŠO SKUPNOST«
in prosim, da mi jo začnete z dnem _____
redno pošiljati.

Naročnino bom nakazal po položnici ali poravnal osebno pri upravi »Naše skupnosti« v Ljubljani.

Datum _____

Podpis _____

Odrežite in nam pošljite _____